

3. Відбувається черговий виток глобалізації та транс-націоналізації, наймані фабричні працівники стають глобально розпорощеними, їхня доля в загальній структурі робочої сили системно зменшується.

4. В розвинутих країнах суттєво підривається т.зв. «голодна» мотивація до праці.

В 1970-х рр. відбулись наступні структурні зміни:

1. Стрімке зростання корпоративної влади в економіці змінило ієрархічну структуру капіталізму — витіснення «фордистсько-кейсіанської держави» (Дж. Арігі) стрімким зростанням економічної влади ТНК-ТНБ [1].

2. Як наслідок, посилення ліберально-ринкових тенденцій — Бреттон-Вудська золото-доларова система змінюється Кінгстонською (1976 р.), відбувається нео-ліберальна революція в економічній політиці (тетчеризм, рейганоміка, Вашингтонський консенсус).

3. Розвиток теорії та практики глобалізації, формування її ідеологічного концепту (мультикультуралізм, інтернаціоналізм).

К. Маркс пророкував неминуче відмирання держави при комунізмі, але насправді відбувається відмирання держави при корпоративізмі. Сучасна фінансова корпорація в значно більшій мірі політико-бюрократична ієрархічна структура, ніж фінансово-економічна інституція, що закономірно деформує конкурентне ринкове середовище. Системний аналіз великих Кондратьєвських циклів, також, дає серйозні підстави вважати щодо трансформації ринкової мережі в ринкову вертикаль із завершенням поточного технологічного укладу.

Виходячи із вищесказаного, є об'єктивні підстави вважати, що глобальну економіку та суспільство чекає глобальна трансформація, зміна парадигми, соціалізація всіх структурних компонентів, що знаменуватиме черговий рушійний перехід кількісних змін в нову суспільно-економічну якість пост-капіталізму.

Список літератури

1. Аригі Дж. Долгий двадцатый век: Деньги, власть и истоки нашего времени. – М.: «Территория будущего», 2006. – 472 с.

2. Galbraith, J. (1988), "Time and the New Industrial State". American Economic Review, Vol. 78, No. 2, pp. 373-376

3. Wray, L. (2011). "Financial Keynesianism and Market Instability". The Levy Economics Institute WP, No 653, pp. 1-28

Шевченко О.О.

Національний університет «Кієво-Могилянська академія»,
к.е.н., доц., доцент кафедри економічної теорії

ІННОВАЦІЙНІ ВИКЛИКИ РИНКИ ПРАЦІ ТА ДУАЛЬНА ОСВІТА

Постановка проблеми. В умовах стрімкого технологічного розвитку, переходу до інноваційного типу економічного зростання, зростаючої ролі знанневої економіки актуальним є запровадження дуальної форми здобуття освіти на рівні фахової передвищої та вищої освіти. Протягом тривалого часу однією з ключових проблем освіти в Україні є невідповідність необхідних професійних компетентностей фахівців на ринку праці та компетентностями, набутими випускниками закладів освіти, незадоволеність українських роботодавців якістю підготовки спеціалістів. Не зважаючи на те, що випускники університетів та коледжів отримують здебільшого ґрунтовні теоретичні знання, у них не сформовані достатні навички для того, щоб на початку своєї трудової діяльності ефективно працювати на робочих місцях. Так, за результатами дослідження Світового банку «Навички для сучасної України» 4 з 10 фірм у ключових секторах української економіки відзначають значний розрив між навичками, якими володіють працівники, і потрібними фірмам для досягнення бізнес-цілей. «Українські роботодавці мають потребу в додаткових когнітивних, соціально-емоційних і технічних

навичках своїх працівників. Існуючі системи формальної освіти та підготовки адаптуються до нових кваліфікаційних вимог надто повільно. Ситуаційний та нерівномірний характер стратегічних реформ в Україні призвів до застарілості системи освіти, професійної підготовки та ринку праці»[1]. В результаті роботодавці змушені перенавчати молодих фахівців; у випускників відсутній досвід практичної роботи, як необхідна вимога для працевлаштування; знижується ефективність роботи фірм, якість їхніх послуг, здатність утримувати та розширювати клієнтуру, а вища освіта у певній мірі втрачає функцію інструменту інвестування у людський капітал та підвищення індивідуальної конкурентоспроможності. Крім того, сучасний ринок праці потребує таких навичок у молодих фахівців, як вміння працювати в команді, відповідально ставитися до виконання своїх функціональних обов'язків, професійної і соціальної адаптації в колективі.

Одним із способів вирішення зазначених проблем є дуальна освіта. В Україні запровадження дуальної освіти знаходиться на етапі становлення, отже, вивчення світового досвіду, створення відповідної законодавчої бази, механізмів функціонування ДФЗО є надзвичайно актуальним і своєчасним.

Основна частина. Термін «дуальна система» (від лат. *dualis* – *подвійний*) був введений у педагогічну термінологію в середині 60-х років минулого століття у ФРН як нова, більш гнучка форма організації професійного навчання. Дуальність, як характеристика професійної освіти, передбачає взаємодію освітньої та виробничої сфери з підготовки кваліфікованих кадрів певного профілю в рамках організаційно-правових форм навчання.

Метою запровадження елементів дуальної форми навчання є усунення основних недоліків традиційних форм і методів навчання, подолання розриву між теорією і практикою, освітою й виробництвом, підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів у відповідності до вимог роботодавців.

Одним з світових лідерів у сфері підготовки кваліфікованих кадрів на сьогодні виступає Європейський Союз, який досяг успіхів, у тому числі і завдяки дуальній системі професійної освіти. За сприяння Фонду ім. Фрідріха Еберта останні шість років в Україні відбувається активний процес впровадження дуальної форми здобуття освіти.

Окремі елементи дуальної освіти в Україні існують у технічних і аграрних закладах вищої освіти, в системі фахової передвищої освіти, але для максимальної адаптації освіти до потреб бізнесу необхідно активніше запроваджувати ДФЗО. В законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту» визначені умови для впровадження цієї форми здобуття освіти у діяльність закладів вищої та фахової передвищої освіти.

У вересні 2018 року Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, у якій визначено суть дуальної освіти, етапи її впровадження в Україні, права та обов'язки закладів освіти та підприємств, а також очікувані результати. [2]

За українським законодавством, «дуальна форма здобуття освіти— це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти» [3]. Тобто, дуальна освіта передбачає, що у підготовці молодих спеціалістів бере участь і навчальний заклад, і підприємство (установа, організація). Суть такої системи полягає у тісній взаємодії підприємства та навчальних закладів на основі соціального партнерства, за якого обидві сторони є рівноправними партнерами, розробляють та координують навчальний процес, здійснюють контроль за його результатами.

Основні принципи запровадження дуальної освіти відповідно до законодавства України :

- здобуття від 25% до 60% кредитів під час навчання на робочому місці;
- результати навчання оцінюються (спільно або окремо) роботодавцем і ЗВО;
- роботодавець бере участь у відборі учнів, що навчатимуться на програмі;
- учасник програми повинен мати право на працевлаштування в Україні відповідно до законодавства.

Така форма організації здобуття освіти буде сприяти приверненню уваги вступників до отримання освіти з певних спеціальностей та утримати певну частину здобувачів на старших курсах, модернізації освітніх програм, підвищенню конкурентоспроможності здобувачів освіти, які виходять на ринок праці, їх фінансовій незалежності, отриманню досвіду/стажу роботи ще під час навчання, гарантованому отриманню першого робочого місця, полегшить процес працевлаштування після випуску. Роботодавці будуть мати можливість отримувати фахівців як з ґрунтовними теоретичними знаннями, так і з сформованими компетентностями, необхідними ринку праці.

Після схвалення Концепції ДФЗО у 2019 році МОН України запровадило проведення широкомасштабного пілотного проекту у сфері дуальної освіти. В експерименті беруть участь 44 заклади вищої і фахової передвищої освіти, понад 100 роботодавців, представників великого, середнього та малого бізнесу.

Попередні результати експерименту підтвердили, що серед здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних працівників та роботодавців є зацікавленість та поступово формується запит на впровадження ДФЗО; на сьогодні створено достатньо сприятливі умови для поширення ДФЗО, що є одним з напрямів розбудови соціального партнерства в освітній сфері.

Сьогодні серед українських університетів активна робота над впровадженням дуальної освіти проводиться в Київському національному економічному університеті ім В Гетьмана, Національному університеті харчових технологій, Університеті ДФС України, «Делойт» в Україні у партнерстві з Київським національним економічним університетом імені Вадима Гетьмана реалізує програму дуальної освіти Work & Study. У Національному університеті «Києво-Могилянська академія» розроблено Положення «Про дуальну форму здобуття вищої освіти в НаУКМА» і розпочався процес практичного запровадження дуальної форми освіти.

Висновки. Перед українською освітою сьогодні стоять надзвичайно важливі виклики по підвищенню якості підготовки фахівців, відповідності їх кваліфікації та компетентностей вимогам сучасного ринку праці. Для вирішення цих проблем система освіти потребує реформування з метою наближення до ринку праці, що передбачає модернізацію освітніх програм, запровадження дуальної форми здобування освіти.

Список літератури

1. Навички для сучасної України <http://dx.doi.org/10.1596/978-1-4648-0890-6>
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 660-р «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти».
3. Закон України «Про освіту», 2017, № 2145-VIII (зі змінами).

Сесія 16 квітня 2021 року

Бойко Катерина

Національний університет «Києво-Могилянська академія»
студентка МП-2, «Економіка»

ЕКОСИСТЕМА В ІННОВАЦІЙНІЙ ТЕОРІЇ ТА ВІТЧИЗНЯНІЙ ПРАКТИЦІ

Актуальність полягає у тому, що Сучасні умови становлення інноваційної економіки характеризуються глобальними змінами, зокрема, переходом від лінійних до мережових інноваційних моделей, використанням концепції «відкритих інновацій», зміною функцій учасників інноваційного процесу тощо. У зв'язку з цим особливого значення набуває пошук нових механізмів кооперації зусиль учасників інноваційного процесу з метою перетворення наукового знання на інновацію та її комерціалізації.